

ja et võimalikku vee koostise ja omaduste muutumist jälgida ja mitte-soovitavas suunas muutumise algamise korral õigel ajal võiks võtta tarvitusele vajalisi abinõusid.

Meltsiallika veele lähim oma koostiselt on mainitud 5 veest R a t s a r ü g e m e n d i k a e v u vesi nn. Ressursi aias, mäel Meltsiallika läheduses. Kuiv-jäänus kõikus 360 ja 650 mg vahel, kloori hulk 26 ja 36 mg vahel, üldkaredus 17,4 ja 23,8 saksa kraadi vahel, hapendumus 1,1 ja 2,9 mg hapniku vahel. Želatiin-söötme kasvatades leiti 11—410 bakteeri 1 cm³ vees ja agar-söötme 3—30, coli-tiiter oli 50—200 cm³, üks kord — vististi väliseil põhjusil — 1 cm³. Kaevu suurt sügavust arvesse võttes võiks vesi olla täiesti bakteeri-vaba; võib-olla on leitud bakterid pärit ülemistest kaevu-osadest. Orgaaniliste ainete lammutus-produkte — ammoniaaki ja sapeetrishapet — leidis Ratsarügemendi kaevu vees ainult jälgedena, üks kord, nimelt 30. V 1928. Selle kaevu vett tuleks siiski süstemaatiliselt uurida ja ta ümbrust reostamise eest — on sääli ju suur hulk hobuseid — kaitsta. 19. V 1930 võetud vee-proovis oli kuiv-jäänust 458,4 mg, selle kadu kuumutamisel 196 mg, ja salpeeterhapet 29,0 mg.

Järgmiseks oma koostiselt Meltsiallika veele lähedaseks osutus M a a r j a k a l m i s t u k a e v u vesi, milles kuiv-jäänus kõikus 260 ja 500 mg, üldkaredus 15,8 ja 18,7 saksa kraadi vahel, kloori 14 ja 22 mg vahel, hapendumus 1,2 ja 2,3 mg O₂ vahel; želatiin-söötme kasvatades leiti 1 cm³ vees 45—235 bakteeri, agar-söötme 4—44 bakteeri; coli-tiiter kõikus 1 ja 200 cm³ vahel. Ammoniaaki ei leidunud 6 korda, leidis aga kord, nimelt 30. V 1928, 0,4 mg 1 liitris vees; sapeetrishapet ei leidunud 5 korda, leidis jälgedena 2 korda, nimelt 5. III 1927 ja 30. V 1928. Pudeli põhja settis veidi sadet; rauahapendit leidis kord 0,5 mg. Huvitav nähe on see, et kalmistu kaevu vesi, kus põhjavesi järelilikult aja jooksul on reostunud rohkem, oma koostiselt on parem kui paljude kaevude vesi linna õuedes. Sama nähet leidis dr. S. S. Orloff, uurides möödunud sajandi 90-aastail enne veevärgi ehitamist Moskva ja tema kalmistute kaevude vesi.

N a r v a u u l i m a j a n r. 104 k a e v u vesi osutus talvel 1927 ja kevadel 1928 umbes 1½ korda rikkamaks kuiv-jäänuse suhtes, üldkaredus kõikus 25,1 ja 33,0 saksa kraadi vahel, kloori hulk 32 ja 46 mg vahel, rauahapend 0 ja 2 mg vahel, ammoniaaki leidis 0—0,8 mg ja sapeetrishapet 0—0,8 mg vahel, kuna ka lõhn ja maitse polnud hää ja bakteride hulk 1 kuupsentimeetris vees oli õige suur — kõikudes 1927. a. 90—1896 ja 1928. a. 230—8460 želatiin-söötme ja 50—3300 agar-söötme; coli-tiiter kõikus 1—100 cm³. 19. V 1930 võetud veeproovis oli kuiv-jäänust 606,2 mg, selle kadu 374 mg; salpeeterhapet 35 mg.

P u i e s t e e u u l i 60/62 m a j a k a e v u vesi näitas järgmisi omadusi: kuiv-jäänus ehk lahustunud olluste hulk kõikus 480—940 mg, karedus 27,8—32,9 saksa kraadi vahel, kloor 34—54 mg vahel, bakteride hulk želatiin-söötme 11—450 vahel; orgaaniliste ainete hapendumus 2,2—4,9 mg O₂ vahel; ammoniaaki leidis 4 proovis, nim. juunis ja augustis 1927. a. (jäljed ja 0,1 mg) ning mais ja augustis 1928. a. (0,3 ja 0,1 mg), sapeetrishapet ei leidunud, rauahapendit leidis 2 korda (jäljed